

Bütçe 16,9 milyar TL açık verdi.

Eylül ayında bütçe harcamaları yıllık bazda %10,5 oranında artarken, bütçe gelirleri %6,6 yükselmiştir. Böylece, geçtiğimiz yılın Eylül ayında 14,1 milyar TL olan bütçe açığı bu yılın aynı döneminde %19,9 artarak 16,9 milyar TL olmuştur. Bu gelişmede özellikle gelirlerdeki zayıf seyir etkili olmuştur. Bütçe, Eylül 2015'te de önceki aylara kıyasla daha yüksek tutarlı açık vermişti.

İlk dokuz ayda ise bütçe gelirleri harcamalardan daha hızlı artış kaydetmiştir. Bu dönemde gelirler ve harcamalar sırasıyla %14,2 ve %13,3 oranında yükselmiştir. Ocak-Eylül dönemindeki bütçe açığı yıllık bazda %10,6 oranında azalarak 12 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

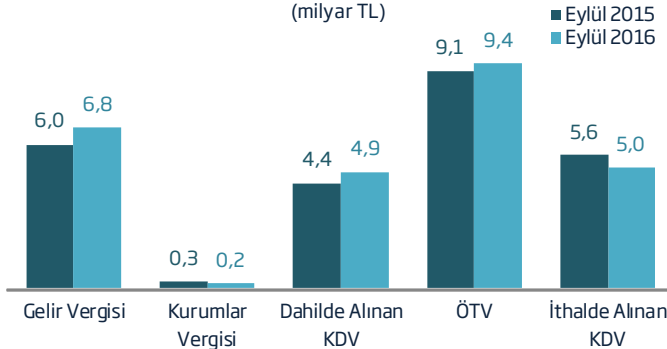
Gelir artışında ivme kaybı...

Eylül ayında vergi gelirlerinde yaşanan ivme kaybı toplam gelirler üzerinde baskı yaratmıştır. Ağustos'ta yıllık bazda %19,3 artan vergi gelirleri, Eylül ayında yalnızca %4,5 oranında yükselmiştir. İthalde alınan KDV'nin Eylül'de yıllık bazda %9,6 oranında düşmesi de vergi gelirlerindeki artışı sınırlandırmıştır. Ayrıca, tütün mamullerinden alınan verginin azalması ÖTV gelirlerindeki artışın ivme kaybetmesine neden olmuştur.

Ocak-Eylül döneminde ise özelleştirme geliri, faiz, pay ve cezalar ile teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde kaydedilen yüksek oranlı artışlar öne çıkmıştır.

Vergi Gelirleri

(milyar TL)

Bütçe harcamaları...

Faiz harcamaları Eylül'de yıllık bazda %2,2 oranında düşmüştür. Faiz dışı harcamalar ise %12,5 ile hızlı bir artış kaydetmiştir. Bu dönemde, asgari ücret zammının kamu maliyesi üzerindeki etkisi belirgin olarak hissedilmiştir. Nitekim, devlet sosyal güvenlik katkısındaki 1,1 milyar TL tutarındaki artışın yanı sıra işveren sigorta primindeki 5 puanlık indirim kamu maliyesine getirdiği ilave 0,9 milyar TL'lik yük cari transferlerin önemli ölçüde yükselmesine neden olmuştur. Diğer taraftan, tutar olarak düşük kalmakla birlikte savunma ve güvenlik giderleri %36,2 yükselmiştir.

İlk 9 aylık dönemde faiz giderlerinin yanı sıra sermaye giderleri ve transferleri azalmıştır. Ancak, diğer başlıca harcama kalemlerinde yaşanan yüksek oranlı artışlar dikkat çekmiştir.

Beklentiler...

Yurt içinde ekonomik aktivitede yılın ikinci çeyreğinden itibaren gözlenen yavaşlama doğrultusunda, 2017-2019 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programın büyüme performansını ön plana alan bir perspektifle hazırlandığı gözlenmektedir. Kamu maliyesi tarafında ekonomiyi destekleyici yönde politikaların izlenmesiyle birlikte kamunun büyümeye katkısının özellikle yatırımlar vasıtasıyla geçmiş dönemlere kıyasla önemli ölçüde artması beklenmektedir. Diğer taraftan, bütçe açığının milli gelire oranının öngörüldüğü üzere %2'nin altında tutulması Türkiye'nin mali disiplinden büyük ölçüde taviz vermeyeceğine işaret etmektedir.

OVP'ye göre 2016 sonu için bütçe açığı öngörüsünün 34,6 milyar TL olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, yılın son çeyreğinde de yüksek tutarda bütçe açığı verilmeye devam edileceği anlaşılmaktadır.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (% GSYH)

	2016	2017	2018	2019
2016-19 OVP Tah.	-1,6	-1,9	-1,6	-1,3
2015-18 OVP Tah.	-1,3	-1,0	-0,8	-

Merkezi Yönetim Bütçesi

(milyar TL)

	Eylül			Ocak-Eylül			2016 Bütçe Hedefi	OVP Tahmini	Gerç./ OVP Tah. (%)
	2015	2016	% Değişim	2015	2016	% Değişim			
Harcamalar	47,9	53,0	10,5	367,7	416,5	13,3	570,5	581,1	71,7
Faiz Harcamaları	6,4	6,2	-2,2	44,8	41,7	-6,9	56,0	51,5	80,9
Faiz Dışı Harcamalar	41,6	46,7	12,5	322,9	374,8	16,1	514,5	529,6	70,8
Gelirler	33,8	36,1	6,6	354,2	404,5	14,2	540,8	546,5	74,0
Vergi Gelirleri	29,5	30,9	4,5	298,3	329,0	10,3	459,2	450,0	73,1
Diğer Gelirler	4,3	5,2	20,9	55,9	75,5	35,0	81,7	96,5	78,2
Bütçe Dengesi	-14,1	-16,9	19,9	-13,5	-12,0	-10,6	-29,7	-34,6	34,8
Faiz Dışı Denge	-7,7	-10,7	38,1	31,3	29,6	-5,3	26,3	16,9	175,4

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyecebilir.

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.